

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Jyväskylän kaupunkiseudun työvaliokunnan 6. kokous

Jyväskylän kaupunkiseudun erityinen kuntajakoselvitys

Kuntajakoselvittäjät

Jarmo Asikainen

Sähköposti: etunimi.sukunimi@vm.fi

Selvitysryhmän 6. kokous 10.12.2013

Kunta	Pv m	Valtuusto	Kuntalaistilaisuus		Selvittäjä
		klo	klo	paikka	selvittäjä
Hankasalmi	9.1.	16	18	Kuuhankaveden koulu	Jouko Luukkonen
Joutsa	7.1.	ei	17	Joutsan lukio	Jouko Luukkonen
Jyväskylä	9.1.	16	18	Kaupunginkirjasto	Jarmo Asikainen
Laukaa	8.1.	ei	18	Sydän-Laukaan koulu, auditorio	Jarmo Asikainen
Luhanka	8.1.	ei	18	Kylätalo	Jouko Luukkonen
Muurame	7.1.	16	18	Muuramesali, Kulttuurikeskus	Jarmo Asikainen
Petäjävesi	9.1.	ei	18.30	Auditorio Miilu	Paavo Kaitokari
Toivakka	7.1.	16	18.30	Kirjasto	Paavo Kaitokari
Uurainen	8.1.	ei	18	Koulukeskuksen auditorio	Paavo Kaitokari

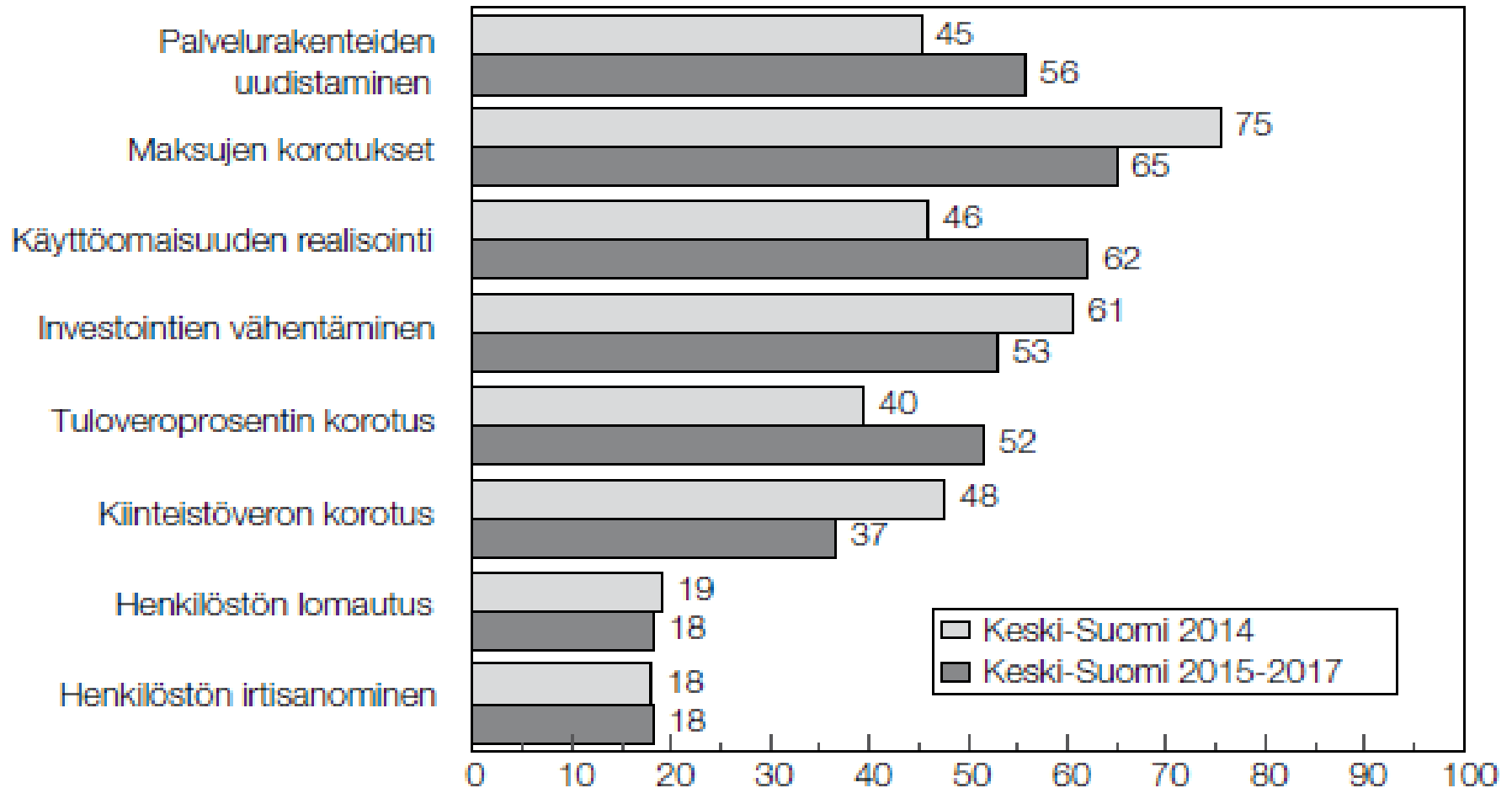

Aika:	tiistaina 14.1.2014 klo 12.30–16.30 (kahvitarjoilu 12.00–12.30)
Paikka:	Toivakan koulukeskuksen auditorio (Salomonin tie 3, 41660 Toivakka)
12.00 – 12.30	Kahvitarjoilu
12.30 – 12.40	Tilaisuuden avaus ylijohtaja, osastopäällikkö Päivi Laajala, valtiovarainministeriö
12.40 – 13.00	Kuntauudistuksen ajankohtaiset asiat valtiosihteeri Sari Raassina, valtiovarainministeriö
13.00 – 13.20	Seudun kuntien puheenvuorot valtuuston puheenjohtaja, Pauli Partanen, Jyväskylän kaupunki valtuuston puheenjohtaja, Juha Kaistinen, Muuramen kunta valtuuston puheenjohtaja Tapio Salmi, Toivakan kunta
13.20 – 13.50	Kaupunkiseutujen kilpailukyky ja elinvoima – case Jyväskylä? valtiotieteen tohtori, Timo Aro
13.50 – 14.30	Keskustelu ja kysymykset
14.30 – 14.50	Jaloittelutauko (kahvia tarjolla)
14.50 – 15.10	Jyväskylän kaupunkiseutu ja rakennemuutokset – millä eteenpäin? kuntajakoselvittäjä Jarmo Asikainen
15.10 – 16.15	Teemakohtaiset työpajat Seudun elinvoima ja kilpailukyky Maankäyttö, asuminen ja liikenne Kuntatalous ja tuottavuus Lähipalvelut Demokratia ja osallistuminen
16.15 – 16.30	Yhteenveto ja tilaisuuden päätös

Aluebarometri 2014 Keski-Suomi

Kuvio 58. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

1. Kuntatalouden tasapainottaminen (2 mrd. €)

Kuntien toimintamenot, mrd. euroa

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kasvu 2013-17
Peruspalvelu- budjetti	37,6	38,9	40,2	41,5	42,9	44,4	5,5

Lähde: Peruspalvelubudjetti 2014, VM.

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/03_kunnat/20130916Perusp/Peruspalvelubudjetti_2014_netti.pdf

Kuntien toimintamenot kasvamassa n. 1,4 mrd. euroa/v. 2013-2017 eli yli 3 %/v.

Tehtävien ja velvoitteiden vähennys niin, että menot 1 mrd. € alemmat 2017 tarkoittaa, että kuntien toimintamenot kasvavat 1,1 mrd. €/v. eli yli 2½ %/v.

Rakennepolitiikan keskeisistä ehdotuksista

- Vaikutus julkisiin menoihin 1470 milj. euroa, kuntien tehtäviä vähentävät toimet 262 milj. euroa sekä kuntien velvoitteiden ja normien purkaminen 970 milj. yht. 1231 milj. euroa
- Toimet vähentävät valtionosuuksia
- Vanhusten laitoshoidon vähentäminen, nopeutusohjelma (300/10)
- Toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellinen uudistus ja rahoitusjärjestelmän uudistus (200/7)
- Kelpoisuusvaatimusten väljentäminen (200/7)
- Potilastilastojen arkistointi (90)
- Perusopetuksen ryhmäkoot (80)
- Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten tehostaminen (70)

Rakennepolitiikan keskeisistä ehdotuksista

- Sote kehittämisen lisärahoitus (60)
- Aikuisten hammashuolto (50)
- Päivähoitomaksujen tarkistus (55)
- Palveluketjuja integroidaan esimerkiksi mielenterveys- ja päihdehuollossa
- Toimeentulotuen perusosan siirtoa Kelalle selvitetään
- Suunnitteluvuoroitteen vähentäminen
- Valvontatehtävien uudelleenarviointi
- Kuntakokeilut (hyvinvoinnin integroitu toimintamalli, koulutuspalvelukokeilut, palveluasumisen toimintamalli, valvonnan toimintamalli, kuntien ja Kelan yhteistyö sekä nuorisotakuu)

Kuntatalouden ohjaus

- ❑ Hallitus asettaa kuntataloudelle tasapainotavoitteen.
- ❑ Kuntatalouden rahoituskehys säätelee hallituksen kuntatalouteen kohdistuvia toimia.
- ❑ Peruspalveluohjelmassa sovitetaan yhteen kuntien tehtävät ja velvoitteet sekä niiden rahoitus sekä linjataan kuntatalouden tasapainotavoitteen edellyttämä kuntien omien vero- ja maksutulojen sekä kuntapalveluiden tuottavuuden kehitys.
- ❑ Kuntatalousohjelmassa täsmennetään ne valtionosuuksia, kuntien veropohjaa sekä kuntien tehtäviä ja velvoitteita koskevat valtion toimet, joilla tuetaan kuntatalouden tasapainottamista.
- ❑ Kuntien ja valtion välisessä kustannustenjaon tarkistuksessa siirrytään vuosittaiseen menettelyyn. Kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnan yhteyteen perustettu jaosto arvioi valtion kunnille säätämiin tehtäviin ja velvoitteisiin liittyvien kustannuslaskelmien luotettavuutta.
- ❑ Kuntalain uudistamisen yhteydessä yksittäisen kunnan ja kuntayhtymän alijäämän kattamisvelvoite.

Kuntarakennelain selvitysvelvoitteet

- Väestöpohja (4 c §) perusteet täyttyvät:
 - **Väestöpohjaperuste** Hankasalmi, Joutsa, Laukaa, Luhanka, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen.
- Työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne (4 d §) perusteet täyttyvät:
 - **Yhdyskuntarakennepерuste** Jyväskylä, Muurame ja Laukaa.
 - **Työssäkäyntiperuste** Laukaa, Muurame, Petäjävesi ja Toivakka sekä Uurainen.
 - **Työpaikkaomavaraisuusperuste** Laukaa, Luhanka, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen.

- ❑ **Aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyden, alueen elinvoimaisuuden kehittämisen ja palvelujen tehokkaan järjestämisen turvaamiseksi valmistellaan kuntarakennelain täydennys.**
- ❑ **Tällä lisätään perustuslain asettamien reunaehtojen mukaisesti kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4d§:n 3 mom:ssa tarkoitetulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennealueella (työssäkäyntiperusteen tai yhdyskuntarakenneperusteen perusteella kunnat muodostavat yhtenäisen alueen)**
- ❑ **Valtioneuvoston toimivallan lisääminen rajoitetaan selkeillä reunaehdoilla ja alueen asukkaiden enemmistön tahtotilaan sitomisella.**
- ❑ **Toimivallan käyttö rajoitettaisiin tilanteisiin, joissa kuntarakennelain tavoitteet eivät ole toteutettavissa vapaaehtoisesti. Kielellisten oikeuksien toteutuminen varmistetaan.**

□ Esityksen substanssiydin

- Valtioneuvostolle annettaisiin kuntarakennelaissa oikeus päättää kuntaliitoksista kaupunkiseuduilla viime kädessä vastoin kunnan tahtoa. Laissa määriteltäisiin kaupunkiseutuja koskevat kuntien liitoskriteerit sekä menettely. Lain tavoitteena on varmistaa kuntauudistuksen toteuttaminen aluekehityksen kannalta keskeisten kaupunkiseutujen ydinalueella.

□ *Arvio esityksen taloudellisista vaikutuksista*

- Esityksen taloudelliset vaikutukset riippuvat kriteereiden mukaisista kunnista, valtioneuvoston toimivallan käytöstä, kuntaliitoksien toteutuksesta sekä pitkällä aikavälillä saavutettavista hyödyistä. Toimivallan käyttöön liitettävillä menettelysäännöksillä eli erityisillä kuntajakoselvityksillä on vaikutusta talousarvioon vuosina 2015-2016.

□ *Lopputuote*

- Hallitus linjaa kriteerit ja menettelyn 11/2013 (luokka C). Hallituksen esitys kuntarakennelain täydentämiseksi valmistellaan syksyn 2013 aikana. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevättalvella 2014. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan kesällä 2014. Valtioneuvosto voisi päättää mahdollisista kuntaliitoksista siten, että ne voisivat tulla voimaan vuoden 2017 alusta lukien.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Poliittinen johtaminen

Uuden kuntalain tuki demokratialle

1. Säilyttämällä kuntien oma päätös- ja harkintavalta organisoinnista
2. Vahvistamalla poliittista johtamisen edellytyksiä
3. Selventämällä luottamushenkilöhallinnon valtaa ja vastuuta
4. Selventämällä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välisiä vastuusuhteita
5. Edistämällä päätöksenteon ja luottamushenkilöhallinnon luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä

Erilaiset organisointimallit

- ❑ Nykyinen kuntalaki antaa väljyydessään mahdollisuuden toteuttaa erilaisia toiminnan organisoimisen ja poliittisen johtamisen malleja.
- ❑ Perinteinen malli
 - Valtuusto – kunnanhallitus - lautakunnat - johtokunnat
- ❑ Valiokuntamalli
 - Valtuusto – valiokunnat – hallitus – pakolliset lautakunnat
- ❑ Ministerimalli
 - Hallituksen jäsenet lautakuntien puheenjohtajia
- ❑ Pormestarimalli
 - Pormestari hallituksen puheenjohtaja ja kunnanjohtaja

Luottamustoimen hoitaminen

- Valtuusto voisi päättää, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtajat tai lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajat toimivat **päätoimisina tai osa-aikaisina** luottamushenkilöinä
- Pormestarilla, apulaispormestarilla ja päätoimisella luottamushenkilöllä oikeus saada virka-/työvapaata ao. toimielimen toimikauden ajaksi
- Osa-aikaisen luottamustoimen hoitamista varten tarvittavasta vapaasta sovittava työnantajan kanssa, työnantaja tarvitsee kieltäytymiselleen työstä johtuvan painavan syyn
- Miten säännellään palkkaus, palkkiot, oikeus vuosilomaan, sairauslomaan ja perhevapaisiin?

Luottamushenkilöorganisaation perusmallit (Möttönen 2011)

	Perinteinen lautakunta-malli	Valiokuntamalli	Ministerimalli
Keskeinen periaate	Korostaa laajaa poliittista osallistumista toiminnan perustasolla	Korostaa valtuutettujen vastuuta ja roolia kunnan kokonaisjohtamisessa	Korostaa kunnanhallituksen valmistelu- ja ohjausvastuuta
Organisaationäkemys	Hierarkkisuus Järjestelmäkeskeisyys Sektorikohtaisuus	Joustavuus, Tehtäväkeskeisyys	Toiminnan ohjattavuus
Asioiden valmistelu	Laaja-alaisuus Korostaa viranhaltijoiden valmistelu- ja esittelytehtävää	On järjestettävissä eri tavoin Tukee luottamushenkilöiden osallistumista valmisteluun	Korostaa hallituksen ja lautakuntien puheenjohtajien roolia valmistelun ohjaamisessa
Päätöksentekonäkemys	Moniportaisuus	Edellyttää suurta delegointiastetta Tehokkuus	Korostaa hallituksen roolia suhteessa lautakuntiin Tehokkuus
Suhde kuntalaisiin	Lautakuntien jäsenet kuntalaisten edustajina	<u>Valtuutetut kuntalaisten edustajina</u>	Lautakuntien jäsenet kuntalaisten edustajia